

Prisindex på Jordbruksområdet

2001, 2002

JO1001

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Prisutvecklingen i jordbruket

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Följande indexserier ingår i Sveriges officiella statistik:

- Avräkningsprisindex (A-index),
- Produktionsmedelsprisindex (PM-index).

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: Statens Jordbruksverk

Adress: 551 52 JÖNKÖPING

Kontaktperson: Hans Jönrup

Telefon: 036-15 59 33

Telefax: 036-34 01 96

E-post: hans.jonrup@sjv.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statens Jordbruksverk

Adress: 551 52 JÖNKÖPING

Kontaktperson: Anders Grönvall

Telefon: 036-15 56 97

Telefax: 036-34 01 96

E-post: anders.gronvall@telia.com

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifterna innebär att blanketterna makuleras efter tio år.

A.9 EU-reglering

Denna statistik faller inte under någon EU-reglering. Medlemsländerna beräknar och översänder Output index (Avräkningsprisindex) och Input index (Produktionsmedelsprisindex) till Eurostat enligt informella överenskommelser.

A.10 Syfte och historik

Sedan år 1970 har prisutvecklingen på jordbruks- och livsmedelsområdet följts genom redovisning av ett system av indexserier. Under prisregleringsperioderna fram t.o.m. 1990 utgjorde detta indexsystem ett viktigt underlag vid prisöverläggningarna. Förutom *A-* och *PM-index* ingår i detta system *PPI-J* (Producentprisindex för jordbruksreglerade produkter) och *KPI-J* (Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter). Tidigare ha även *PR-index* (Primärförädlingsprisindex, tidigare benämnt prisregleringsprisindex) ingått.

Det övergripande syftet med indexserierna i systemet är att kunna följa den genomsnittliga prisutvecklingen, dels för jordbruks- och livsmedelsprodukter från jordbrukarledet fram till konsumentledet, dels för jordbrukets produktionsmedel.

I samband med Sveriges medlemskap i EU har *A-* och *PM-index* delvis anpassats till vad EUs statistikmyndighet Eurostat efterfrågar.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av DG Agri som underlag för marknadsbedömningar inom EU. I Sverige används statistiken av branschorganisationer, enskilda företag och Jordbruksverket som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar.

A.12 Uppläggning och genomförande

Prisuppgifter samlas månadsvis in från ett stort antal uppgiftslämnare via postenkäter. Uppgiftslämnarna är vanligen olika för olika produkter och väljs ut på ett sådant sätt att får uppgiftslämnare skall täcka en stor del av marknaden.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Nuvarande basår är 1995. Mellan juni 2002 och juni 2003 kommer ett basårsbyte genomföras till år 2000 som basår. En viss utökning av antalet redovisade serier kommer att ske i samband med basårsbytet. Även en utökning av antalet insamlade prisuppgifter kommer att ske.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

I de följande avsnitten redovisas Avräkningsprisindex (*A-index*) och Produktionsmedelsprisindex (*PM-index*) som är de enda av de ovan nämnda indexserierna som ingår i den officiella statistiken. *PPI-J* och *KPI-J* utgör delindexserier i SCB:s indexserier *PPI* och *KPI*. Kvaliteten för *PPI-J* och *KPI-J* torde därför delvis framgå av motsvarande redovisning för *PPI* och *KPI*.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

A-index: Prisutvecklingen för jordbruksprodukter som säljs av jordbrukare till uppköpare.

PM-index: Prisutvecklingen för sådana varor och tjänster som utgör

produktionsmedel inom jordbruket.

1.1.1 Objekt och population

Objekten är i resp. indexserie följande:

A-index: Företag som köper upp jordbruksprodukter från jordbrukssektorn.

PM-index: Företag som till jordbrukssektorn säljer sådana varor och tjänster, som utgör produktionsmedel inom jordbruket.

Populationen utgörs av mängden av objekt i landet.

1.1.2 Variabler

A-index: De priser som betalas till jordbrukare för jordbruksprodukter.

PM-index: De priser som jordbrukare betalar för de varor och tjänster som används inom jordbruket.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av följande skattningar av typen *kvot*:

- Indextal per månad och år (1995 = 100).

- Procentuella förändringar sedan sedan samma månad föregående år.

Både totalindex och produktindex beräknas i A- och PM-index som kedjade prisindex av typen Laspeyres index. Vägningstalen för enskilda poster avser den värdemässiga fördelningen av de transaktioner som ingick i resp indexserie under basåret 1995.

1.1.4 Redovisningsgrupper

A-index:

Vete, Korn, Havre, Råg, Rågvete, S:a spannmål

Matpotatis, Potatis för stärkelse, Sockerbetor, S:a rotfrukter

S:a Köksväxter, S:a Frukt och bär, S:a Blommor och plantskoleväxter

Oljeväxter, Hö och halm, S:a Övriga vegetabilier

S:a Vegetabilier

Kalv, Storboskap, Svin, Får och lamm, Fjäderfä, Mjölk, Ägg

S:a Animalier

Totalt

PM-index

Utsäde

Energi och smörjmedel

Handelsgödsel och jordförbättringsmedel

Växtskydds- och ogräsmedel

Djurfoder

Underhåll av maskiner och redskap

Underhåll av ekonomibyggnader

Veterinärtjänster

Övriga utgifter

S:a löpande utgifter

Maskiner och redskap

Byggnader

S:a investeringsvaror och tjänster

Totalt

1.1.5 Referenstider

Indextal beräknas för månad och kalenderår. Basår är för närvarande 1995. Månadstalen i A-index baseras vanligen på priset den femtonde varje månad. I PM-index baseras de vanligen på genomsnittliga priser under månaden. Årsmedeltal beräknas som vägda medelvärden av månadstalen för A-index och ovägda aritmetiska medelvärden av månadstalen för PM-index.

1.2 Fullständighet

-

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

På grund av den metod som används vid urvalen av företag resp. urvalen av varor och tjänster, är det inte möjligt att ange statistiska osäkerhetsmarginaler för de beräknade indextalen.

2.2 Osäkerhetskällor

De viktigaste felkällorna är urvalsfel, täckningsfel och fel p.g.a. kvalitetsförändringar på de varor och tjänster som prismäts.

2.2.1 Urval

Urvalsfel beror såväl på urvalet av inköps- och försäljningsställen som på urvalet av varor. Båda urvalen görs subjektivt efter kriteriet att en stor del av resp. marknad skall täckas med relativt få prisuppgifter. Uppgiftslämnare blir därför vanligen de större företagen på marknaden eller branschorganisationer. Det subjektiva urvalet torde tillsammans med själva mätningen ge det största bidraget till osäkerheten.

2.2.2 Ramtäckning

En viss undertäckning föreligger p.g.a. att det finns företag (i allmänhet förhållandevis små) med anknytning till jordbrukssektorn som inte är kända och därför inte ingår i urvalsramen. Denna felkälla torde ge endast ett litet bidrag till osäkerheten.

2.2.3 Mätning

Priser samlas in för ett subjektivt urval av varor och tjänster, s.k. representantvaror. Priser erhålles dels genom postenkäter till företag dels från prislistor som används av företagen. Priset skall avse faktiskt erhållna eller utbetalda priser, men i vissa fall anger uppgiftslämnarna listpriser. Rabatter skall vara fråndragna men är det inte alltid. I en situation då minskad efterfrågan leder till ökade inslag av rabatter överskattar ett index baserat på listpriser den verkliga prisutvecklingen. Motsatsen gäller när rabatterna minskar.

Priset ska i princip avse samma vara över tiden och inte inkludera kvalitetsförändringar. Om kvaliteten ändras, används olika metoder för att korrigera det erhållna priset i samband med indexberäkningen beroende på vilken information som föreligger.

På grund att säsongsvängningarna vanligen är starka för trädgårdsprodukter, används för denna delserie i A-index den s.k. korgmetoden. Denna innebär att priser endast redovisas för de perioder då resp. produkt finns på marknaden. A-index (inkl. trädgård) baseras därför vanligen på priser från olika produkter under på varandra följande månader. Indexjämförelser bör därför inte göras för närliggande perioder. Denna beräkningsmetod har föreslagits av EU:s

statistikkontor Eurostat och föreslås bli använd i samtliga medlemsländer.

En viktig orsak till att felkällan mätning, tillsammans med urval, ger det största bidraget till osäkerheten är att varor förändras, med vilket följer svårigheter att särskilja prisutveckling för oförändrad vara.

2.2.4 Svartsbortfall

Vid bortfall någon månad används vanligen föregående månads prisuppgift från samma företag, vilken revideras då prisuppgiften senare erhålles.

Denna felkälla torde ge ett obetydligt bidrag till osäkerheten.

2.2.5 Bearbetning

De insamlade uppgifterna granskas enskilt. Vid oklarheter tas kontakt med uppgiftslämnaren.

2.2.6 Modellantaganden

De vikter som nu används i beräkningarna skall vara relativa värden år 1995, nuvarande basår (inför år 2003 ändras detta till 2000 som basår).

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått sker.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Indexserierna beräknas och publiceras elva gånger per år.

3.2 Framställningstid

Ca 40 dagar efter månadens slut.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

I samband med EU-inträdet 1995 förändrades beräkningen av dessa båda indexserier. Fram till och med 1994 ingick inte trädgårdsnäringen i någon av indexserierna. Till följd av de statistikkraV som finns inom EU:s statistikmyndighet Eurostat, beräknas fr.o.m. januari 1995 PM- och A-index inklusive trädgårdsnäringen. Denna näring ingick tidigare inte i indexserierna.

I samband med byte till 1995 som basår gjordes ytterligare en del förändringar av beräkningsmetoder och innehåll i indexserierna,. Detta har medfört att serierna inte är helt jämförbara bakåt i tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

A- och PM-index kan i första hand jämföras med de output- och input-indexar från samtliga EU-länder som publiceras av Eurostat.

A-index används också för jämförelser med PPI-J, KPI-J och KPI även om innehåll och beräkningsmetoder skiljer sig något åt.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

-

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, månadsvis i SM JO49 och årsvis i SM JO46, på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under avdelningen Statistik och fakta samt på SCB:s webbplats www.scb.se. De flesta statistikuppgifterna översänds månadsvis till EU:s statistikmyndighet Eurostat och publiceras därefter i Eurostats publikation "Agricultural statistics. Quarterly bulletin" (ISSN 1607-2308) och i dess databas NewCronos. Vissa uppgifter publiceras även i Jordbruksstatistisk årsbok samt Allmän månadsstatistik (från SCB).

Längre serier med månadsvärden från och med 1995 finns som excel-filer att hämta på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se avdelningen Statistik och fakta.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller och korta textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Dokumentation finns med i den årsvisa publikation som började komma ut år 2000.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial lämnas inte ut.

5.5 Upplysningstjänster

För att få ytterligare information om innehållet i och bakgrunden till indexserierna på jordbruksområdet vänder man sig till Statistikenheten på Statens Jordbruksverk.